

Tạp chí

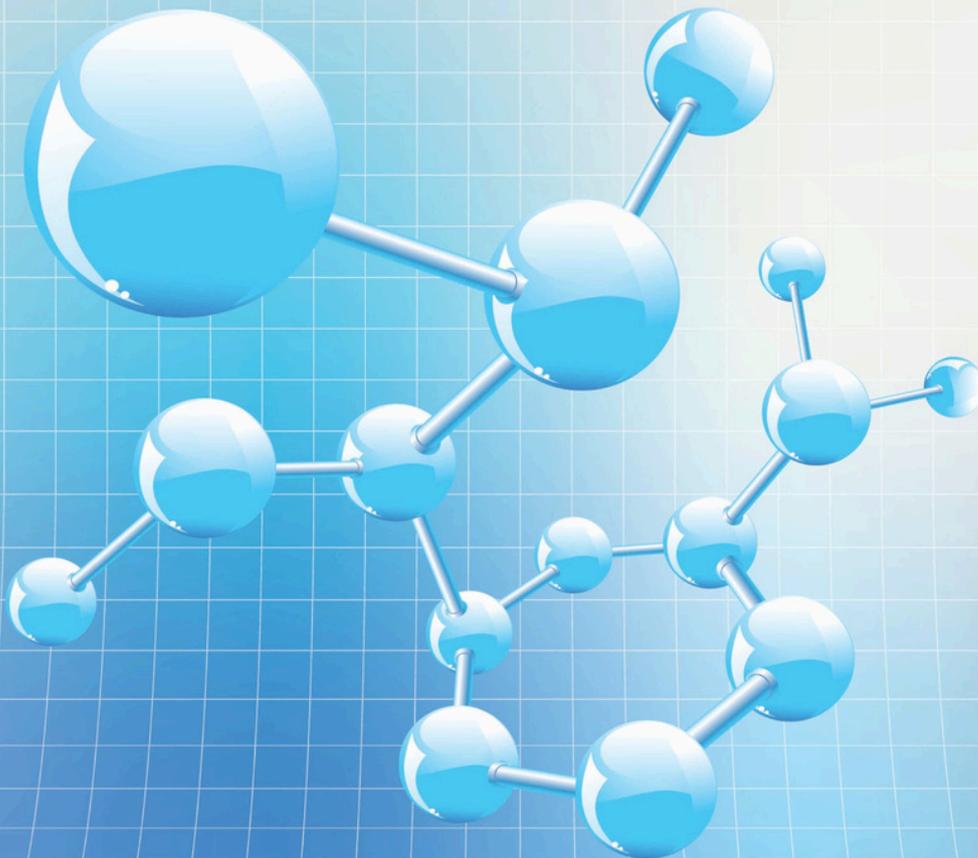
NGHIÊN CỨU KHOA HỌC

ĐẠI HỌC SAO ĐỎ

SCIENTIFIC JOURNAL - SAO DO UNIVERSITY

P. ISSN 1859-4190

E. ISSN 2815-553X

SỐ ĐẶC BIỆT

KỶ NIỆM 15 NĂM THÀNH LẬP TRƯỜNG

Số 2 (90)

2025

MỤC LỤC

TT	Tên bài báo	Tên tác giả	Trang
1.	Xây dựng hệ sinh thái kinh tế số: Vai trò của giáo dục và nghiên cứu khoa học <i>Building a digital economy ecosystem: The role of education and scientific research</i>	Nguyễn Kế Nghĩa Trường Đại học Kinh tế Quốc dân	8-16
2.	Áp dụng trí tuệ nhân tạo dự báo nhu cầu và tối ưu hóa tồn kho tại Việt Nam <i>Applying artificial intelligence to forecast demand and optimize inventory in Vietnam</i>	Nguyễn Xuân Trang Trường Kinh Tế Tài Chính - Đại học Thủ Dầu Một	17-24
3.	Kinh nghiệm của một số địa phương về phát triển nguồn nhân lực cho phát triển kinh tế số - Bài học kinh nghiệm đối với tỉnh Hải Dương <i>Experiences of some localities in developing human resources for digital economic development - Lessons learned for Hai Duong province</i>	Vũ Hồng Phong; Phan Hoàng Đức; Vũ Văn Đông Trường Đại học Sao Đỏ	25-33
4.	Giải pháp phát huy tiềm năng và cơ hội tham gia, phát triển kinh tế số của thanh niên hiện nay <i>Solutions to promote the potential and opportunities to participate and develop the digital economy of youth</i>	Nguyễn Tuấn Anh Viện Nghiên cứu Thanh niên	34-43
5.	Nâng cao chất lượng nguồn lực giảng viên trong các cơ sở giáo dục đại học đáp ứng nhu cầu phát triển bền vững <i>Improving the quality of teaching resources in higher education institutions to meet the needs of sustainable development</i>	Nguyễn Thị Hiền Oanh Trường Đại học Sài Gòn	44-52
6.	Kinh nghiệm quốc tế về quản lý nền kinh tế số và hàm ý cho Việt Nam <i>International experiences in digital economy governance and policy implications for Vietnam</i>	Luyện Thùy Dung*, Bùi Tiến Thịnh Trường Đại học Tài Chính – Quản trị kinh doanh	53-60
7.	Số hoá ngành du lịch Quảng Bình: cơ hội và thách thức trong chuyển đổi số <i>Digital Transformation of Quang Binh's Tourism Industry: Opportunities and Challenges</i>	Phan Thị Quỳnh Trang Trường Đại học Quảng Bình	61-69

TT	Tên bài báo	Tên tác giả	Trang
8.	Khung năng lực nguồn nhân lực công nghệ thông tin trong bối cảnh chuyển đổi số <i>Information technology human resource capacity framework in the context of digital transformation</i>	Lại Thị Hiếu Trường Đại học Công nghiệp Việt Trì	70-76
9.	Thương mại điện tử góp phần quan trọng phát triển kinh tế số ở Việt Nam hiện nay <i>E-commerce as a key driver of digital economy development in Vietnam</i>	Nguyễn Hữu Sơn Học viện Cán bộ Thành phố Hồ Chí Minh	77-83
10.	Chuyển đổi số trong doanh nghiệp vừa và nhỏ ở Việt Nam hiện nay <i>Digital transformation in small and medium enterprises in Vietnam today</i>	Trần Đăng Sinh¹, Phùng Thị Lý² ¹ Hội triết học Việt Nam ² Trường Đại học Sao Đỏ	84-93
11.	Chuyển đổi số ở thị trường lao động Việt Nam dưới góc nhìn xã hội học <i>Digital Transformation in the Vietnamese Labor Market: A Sociological Perspective</i>	Nguyễn Duy Thái^{1*}, Nguyễn Thị Hải Hà², Nguyễn Đức Chiện³ ¹ Tạp chí Xã hội học Việt Nam ² Trường Đại học Sao Đỏ ³ Viện Xã hội học	94-100
12.	Chuyển đổi số truy xuất nguồn gốc nông sản: kinh nghiệm quốc tế và gợi ý cho Việt Nam <i>Digital transformation in agricultural product traceability: international experiences and recommendations for Vietnam</i>	Lê Quý Dương^{1*}, Nguyễn Đức Chiện², Ngô Trung Thành³, Đinh Thị Thu Hằng³, Trần Thị Thu Thủy⁴ ¹ Viện nghiên cứu truyền thống và phát triển (TARDI) ² Viện Xã hội học – Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam ³ Khoa Khoa học xã hội – Học viện Nông nghiệp Việt Nam ⁴ Liên hiệp các hội khoa học kỹ thuật tỉnh Hải Dương	101-110
13.	Tác động của Cách mạng công nghiệp 4.0 và chuyển đổi số đến phong cách lãnh đạo doanh nghiệp <i>Impacts of the Fourth Industrial Revolution and the digital transformation upon business leadership style</i>	Lưu Ngọc Trinh^{1*}, Lê Đăng Minh² ¹ Đại học Công Nghệ Giao thông vận tải ² Đại học Công nghệ Sài Gòn	111-120

TT	Tên bài báo	Tên tác giả	Trang
14.	Nỗ lực thúc đẩy quá trình chuyển đổi số của Nhật Bản <i>Japan's Efforts in Promoting the Digital Transformation</i>	Phạm Thị Hồng Hoa¹, Lưu Ngọc Trinh^{2*} ¹ Trường Đại học Sao Đỏ ² Đại học Công nghệ Giao thông vận tải	121-131
15.	Phát triển nông nghiệp trong nền kinh tế số hiện nay: Cơ hội và thách thức <i>Agricultural Development in Today's Digital Economy: Opportunities and Challenges</i>	Nguyễn Thị Ngọc Mai Viện Nghiên cứu Nam Á, Tây Á và Châu Phi	132-140
16.	Chính sách thu hút đầu tư nước ngoài vào kinh tế số tại Việt Nam <i>Policies for attracting foreign investment into the digital economy in Vietnam</i>	Bùi Tiến Thịnh*, Nguyễn Thị Hoàng Mai Trường Đại học Tài Chính – Quản trị kinh doanh	141-148
17.	Kinh tế số trong ngành du lịch Việt Nam: Cơ hội và thách thức <i>Digital Economy in Vietnam tourism industry: Opportunities and challenges</i>	Nguyễn Hoàng Mai¹, Nguyễn Thị Ngọc Mai² ¹ Viện nghiên cứu phát triển du lịch ² Trường Đại học Sao Đỏ	149-158
18.	Phát triển doanh nghiệp tư nhân thành phố Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng trong nền kinh tế số <i>Developing private enterprises in Da Lat city, Lam Dong province in the digital economy</i>	Trương Minh Hoài^{1*}, Lê Thị Lại² ¹ Trường Đại học Đà Lạt ² Trường cao đẳng Đà Lạt	159-165
19.	Phổ cập hiểu biết ứng dụng fintech – Gợi ý giải pháp chuyển đổi số <i>Popularizing fintech application knowledge - Digital transformation solution suggestions</i>	Lê Thị Thúy Hà Phân hiệu Bắc Ninh – Học viện Ngân hàng	166-175
20.	Quá trình phát triển và xu hướng thị trường thương mại điện tử trong tương lai ở Việt Nam <i>The development process and future trends of the e-commerce market in Vietnam</i>	Nguyễn Thị Huế Trường Đại học Sao Đỏ	176-186
21.	Giải pháp phát triển kinh tế nông nghiệp, nông thôn Việt Nam trong kỷ nguyên số <i>Solutions for agricultural and rural economic development in Vietnam in the digital era</i>	Ngô Thị Luyện Trường Đại học Sao Đỏ	187-194
22.	Một số giải pháp phát triển nguồn nhân lực trong xây dựng kinh tế số tại Việt Nam <i>Some solutions for human resource development in building digital economy in Vietnam</i>	Hoàng Thị Hoa Trường Đại Học Sao Đỏ	195-204

TT	Tên bài báo	Tên tác giả	Trang
23.	Ứng dụng AI trong hoạt động marketing tại doanh nghiệp - Cơ hội và thách thức <i>Applying AI in marketing activities at enterprises - Opportunities and challenges</i>	Nguyễn Thị Thủy Trường Đại học Sao Đỏ	205-212
24.	Ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong phát triển du lịch thông minh tại tỉnh Hải Dương <i>Application of artificial intelligence (AI) in tourism development smart in Hai Duong province</i>	Vũ Thị Hương Trường Đại học Sao Đỏ	213-221
25.	Hệ thống thông tin kế toán tại các doanh nghiệp Việt Nam trong nền kinh tế số <i>Accounting information systems in Vietnamese enterprises in the digital economy</i>	Vũ Thị Lý Trường Đại học Sao Đỏ	222-231
26.	Ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý hàng tồn kho, hiệu quả tại doanh nghiệp <i>Application of information technology in inventory management, efficiency in business</i>	Vũ Thị Thanh Thủy Trường Đại học Sao Đỏ	232-240
27.	Kinh tế số và giải pháp phát triển mô hình kinh tế số tại Việt Nam <i>Digital economy and solutions for developing digital economic models in Vietnam</i>	Nguyễn Minh Tuấn* , Phạm Thị Hồng Hoa Trường Đại học Sao Đỏ	241-249
28.	Ảnh hưởng của áp dụng trí tuệ nhân tạo đến năng suất lao động trong các doanh nghiệp thương mại điện tử tại Việt Nam <i>The influence of artificial intelligence adoption on workforce productivity in Vietnam e-commerce enterprises</i>	Nguyễn Thị Huyền Trang* , Trần Trọng Đức , Lê Khánh Duyên , Nguyễn Tuấn Minh , Nguyễn Hữu Hoàng Phúc , Đinh Thị Hồng Thắm Trường Đại học Kinh tế Quốc dân	250-257
29.	Rủi ro gian lận báo cáo tài chính trong môi trường số và giải pháp kiểm toán số tại Việt Nam <i>Risk of financial reporting fraud in the digital environment and digital audit solutions in Vietnam</i>	Đinh Thị Kim Thiết Trường Đại học Sao Đỏ	258-265
30.	Hoàn thiện thể chế tạo tiền đề cho sự phát triển kinh tế số tại Việt Nam trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc <i>Perfecting the institutional framework as a prerequisite for digital economy development in Vietnam amidst the nation's rise</i>	Đậu Ngọc Linh Học viện cán bộ Thành phố Hồ Chí Minh	266-273

TT	Tên bài báo	Tên tác giả	Trang
31.	Các yếu tố ảnh hưởng đến sự phát triển kinh tế số và hàm ý chính sách cho Việt Nam <i>Factors influencing digital economy development and policy implications for Vietnam</i>	Hồ Thị Hà Trường Kinh tế tài chính - Trường Đại học Thủ Dầu Một	274-281
32.	Thúc đẩy chuyển đổi số trong doanh nghiệp vừa và nhỏ tại Việt Nam: Thách thức và giải pháp <i>Promoting digital transformation in small and medium-sized enterprises (SMES) in Vietnam: Challenges and solutions.</i>	Nguyễn Thị Minh Hiếu^{1*}, Nguyễn Thị Huyền Trang² ¹ Trường Đại học Lao động Xã hội cơ sở II ² Trường Cao đẳng Công nghệ cao Đồng Nai	282-289
33.	Phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu kinh tế số ở Việt Nam hiện nay <i>Developing human resources to meet digital economy requirements in Vietnam today</i>	Tạ Thị Năm Trường Đại học Công đoàn	290-297
34.	Cải tiến phương pháp kiểm tra - đánh giá nâng cao chất lượng đào tạo sinh viên trong bối cảnh chuyển đổi số <i>Improving assessment methods – enhancing student training quality in the context of digital transformation</i>	Nguyễn Thị Thuỳ Trinh Trường Cao đẳng Đà Lạt	298-305
35.	Giải pháp nâng cao năng lực số của giảng viên đại học trong giai đoạn chuyển đổi số <i>Solutions to improve digital capabilities of university lecturers during the digital transformation period</i>	Nguyễn Thị Hiền Học Viện Ngân Hàng - Phân Viện Phú Yên	306-316
36.	Giải pháp thúc đẩy chuyển đổi số doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam trong kỷ nguyên số <i>Solutions to promote digital transformation of small and medium enterprises of Vietnam in the digital age</i>	Đinh Mạnh Tuấn^{1*}, Lê Thanh Thảo² ¹ Viện Nghiên cứu Châu Âu và Châu Mỹ ² Công ty IPCOM Vietnam	317-323
37.	Ứng dụng công nghệ số trong công tác giảng dạy <i>Applying digital technology in teaching</i>	Nguyễn Thị Hồng Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐHQG TP.HCM	324-331
38.	Điều kiện có hiệu lực của hợp đồng thông minh: Góc nhìn pháp lý trong bối cảnh phát triển kinh tế số <i>The validity conditions of smart contracts: A legal perspective in the context of digital economic development</i>	Nguyễn Phương Uyên*, Thái Trần Văn Huế, Nguyễn Thị Diệu Hiền, Nguyễn Khánh Linh Trường Đại học Kinh tế Quốc dân	332-339

TT	Tên bài báo	Tên tác giả	Trang
39.	Phân tích tích hợp các đổi mới FinTech trong ngành ngân hàng: Những cải tiến và thách thức <i>Integrated Analysis of FinTech Innovations in Banking: Enhancements and Challenges</i>	Phí Văn Trọng* , Trần Thị Nam Thanh Trường Đại học Kinh tế quốc dân	340-349
40.	Một số vấn đề về chuyển đổi số trong lĩnh vực ngân hàng Việt Nam hiện nay <i>Some issues on digital transformation in the banking sector in Vietnam today</i>	Nguyễn Thị Huệ Viện Nghiên cứu Văn hoá – Viện Hàn lâm KHXHVN	360-359
41.	Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu xây dựng nền kinh tế số của Việt Nam trong bối cảnh hội nhập khu vực Châu Á - Thái Bình Dương hiện nay <i>Developing high-quality human resources to meet the demands of building Vietnam's digital economy in the context of regional integration in the Asia-Pacific today</i>	Tiêu Thị Thu Ngân* , Nguyễn Phương Linh , Vũ Tuấn Nghĩa Trường Đại học Ngoại thương	360-367
42.	Thực trạng chuyển đổi số ngành ngân hàng tại Việt Nam <i>The current situation of digital transformation of the banking industry in Vietnam</i>	Lương Thị Hoa Trường Đại học Sao Đỏ	368-376
43.	Giải pháp chuyển đổi số trong công tác kế toán tại các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Hải Dương <i>Solutions for digital transformation in accounting practices at businesses in Hai Duong province</i>	Nguyễn Thị Quỳnh Trường Đại học Sao Đỏ	377-385
44.	Phát triển năng lực số cho sinh viên các trường đại học trong giai đoạn hiện nay <i>Developing digital competencies for university students in the current context</i>	Nguyễn Thị Lý Trường Đại học Lâm nghiệp	386-394
45.	Nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến hành vi tiêu dùng hàng Việt trên sàn thương mại điện tử tại Việt Nam <i>Study on factors influencing Vietnamese consumer behavior on E-commerce platforms in Vietnam</i>	Trần Cương , Trần Thị Quý Chinh* Trường Kinh tế, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội	395-403

TT	Tên bài báo	Tên tác giả	Trang
46.	Các nhân tố ảnh hưởng đến ứng dụng công nghệ thông tin tại các doanh nghiệp Logistics trên địa bàn thành phố Hà Nội <i>Factors influencing the application of information technology in Logistics Enterprises in Hanoi</i>	Trần Thị Quý Chinh* , Trần Cương , Nguyễn Thị Mai Anh , Phạm Thị Hương Giang Trường Kinh tế, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội	404-412
47.	Sử dụng lý thuyết TAM trong nghiên cứu nhận thức và mức độ tương tác của giảng viên và sinh viên kế toán, kiểm toán với ứng dụng AI trong đào tạo đại học. <i>Utilizing TAM Theory to study the perception and interaction of accounting and auditing lecturers and students with AI-powered tools in higher education</i>	Phùng Đặng Diệp Chi , Nguyễn Khánh Ly , Nguyễn Thu Ngân , Phạm Thành Long* Trường Đại học Kinh tế Quốc dân	413-421
48.	Áp dụng thuế bất động sản trong bối cảnh chuyển đổi số: Kinh nghiệm từ Nga, Hoa Kỳ, Singapore và hàm ý chính sách cho Việt Nam <i>Real estate taxation in the digital age: Implementation insights from Russia, the United States, Singapore, and policy implications for Vietnam</i>	Nguyễn Văn Lộc , Nguyễn Văn Phương , Phạm Ngọc Hương Quỳnh* Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội	422-431
49.	Tác động của quản trị nhân sự số đến kết quả làm việc của nhân viên tại các cơ sở giáo dục tại Hà Nội <i>The impact of digital human resource management on employee performance in educational institutions in Ha Noi</i>	Nguyễn Minh Phương¹ , Đào Thị Hà Anh^{2*} , Nguyễn Văn Lộc² ¹ Trường Đại học Việt Nhật - Đại học Quốc gia Hà Nội ² Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội	432-441
50.	Một số vấn đề lý luận và thực tiễn giải pháp tăng cường thực thi chính sách hỗ trợ chuyển đổi số cho doanh nghiệp nhỏ và vừa tại Việt Nam <i>Some theoretical and practical issues on solutions to strengthen the implementation of policies to support digital transformation for small and medium-sized enterprises in Vietnam</i>	Phạm Thanh Tùng Ban Tổ chức – Kiểm tra Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh	442-450

Thương mại điện tử góp phần quan trọng phát triển kinh tế số ở Việt Nam hiện nay

E-commerce as a key driver of digital economy development in Vietnam

Nguyễn Hữu Sơn

Học viện Cán Bộ Thành phố Hồ Chí Minh

Email: n.hson@hcmca.edu.vn

Ngày nhận bài: 19/02/2025

Ngày nhận bài sửa theo phản biện: 26/4/2025

Ngày chấp nhận đăng: 11/5/2025

Tóm tắt

Thương mại điện tử đóng vai trò quan trọng trong nền kinh tế số Việt Nam, góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, mở rộng thị trường và nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp. Với tốc độ tăng trưởng 25%/năm, Việt Nam nằm trong nhóm phát triển TMĐT nhanh nhất Đông Nam Á. Tuy nhiên, lĩnh vực này vẫn đối mặt với thách thức như hạ tầng logistics chưa đồng bộ, thanh toán điện tử chưa phổ biến và vấn nạn hàng giả. Để phát triển bền vững, cần có sự phối hợp giữa Nhà nước, doanh nghiệp và người tiêu dùng. Nhà nước cần hoàn thiện khung pháp lý, thúc đẩy thanh toán số và hỗ trợ doanh nghiệp số. Doanh nghiệp cần đầu tư công nghệ, minh bạch hóa sản phẩm và mở rộng thị trường. Người tiêu dùng cần nâng cao nhận thức về an toàn TMĐT và khuyến khích sử dụng thanh toán điện tử. Nếu thực hiện hiệu quả các giải pháp trên, TMĐT sẽ tiếp tục là động lực chính thúc đẩy kinh tế số và hội nhập toàn cầu.

Từ khóa: thương mại điện tử; kinh tế số; phát triển; chuyển đổi số.

Abstract

E-commerce plays a pivotal role in Vietnam's digital economy, driving economic growth, expanding market reach, and enhancing the competitiveness of enterprises. With an annual growth rate of 25%, Vietnam is among the fastest-growing e-commerce markets in Southeast Asia. However, this sector faces several challenges, including underdeveloped logistics infrastructure, limited adoption of electronic payments, and counterfeit goods. For sustainable development, coordinated efforts between the government, businesses, and consumers are essential. The government should refine the legal framework, promote digital payments, and support digital enterprises. Businesses need to invest in technology, ensure product transparency, and expand their market presence. Consumers should improve their awareness of e-commerce security and actively adopt digital payment methods. If effectively implemented, these solutions will enable e-commerce to remain a primary driver of digital economic growth and global integration.

Keywords: E-commerce, digital economy, development, digital transformation.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Cách mạng công nghiệp 4.0 đang thúc đẩy sự phát triển mạnh mẽ của nền kinh tế số, trong đó thương mại điện tử (TMĐT) trở thành một trong những lĩnh vực trọng yếu, góp phần tái cấu trúc mô hình kinh doanh, nâng cao hiệu quả giao dịch và mở rộng thị trường toàn cầu (World Bank, 2022). Ở Việt Nam, TMĐT phát triển với tốc độ cao, đóng góp đáng kể vào GDP, tạo cơ hội cho doanh nghiệp và thúc đẩy chuyển đổi số trong nhiều lĩnh vực kinh tế (UNDP, 2022). Theo báo cáo của Bộ Công Thương (2023), tốc độ tăng trưởng TMĐT tại Việt Nam đạt 20-25%/năm, với quy mô thị trường năm 2022 đạt khoảng 16,4 tỷ USD, đứng thứ hai Đông Nam Á, chỉ sau Indonesia. Tuy nhiên, bên cạnh tiềm năng to lớn, TMĐT Việt Nam vẫn đối mặt với nhiều thách thức như hạ tầng thanh toán, an toàn thông tin, logistics và chính sách quản lý (Nguyễn & Lê, 2023).

Nghiên cứu này nhằm phân tích vai trò, thực trạng và đề xuất giải pháp nhằm phát huy tiềm năng của TMĐT trong nền kinh tế số Việt Nam. Cụ thể, nghiên cứu tập trung vào (1) làm rõ vai trò của TMĐT trong nền kinh tế số, (2) phân tích thực trạng phát triển TMĐT tại Việt Nam, và (3) đề xuất giải pháp phát triển TMĐT bền vững nhằm đóng góp vào tăng trưởng kinh tế. Để đạt mục tiêu này, nghiên cứu sử dụng các phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu, phương pháp thống kê, so sánh số liệu về TMĐT và nền kinh tế số, cùng với phương pháp đánh giá thực

tiễn từ các doanh nghiệp và tổ chức trong lĩnh vực TMĐT. Kết quả nghiên cứu sẽ cung cấp cơ sở khoa học và thực tiễn để đề xuất các chính sách và chiến lược phát triển TMĐT, góp phần thúc đẩy nền kinh tế số tại Việt Nam.

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tổng quan về thương mại điện tử và nền kinh tế số

2.1.1. Khái niệm về thương mại điện tử

Xu hướng quá trình chuyển đổi số toàn cầu, thương mại điện tử (TMĐT) trở thành một lĩnh vực quan trọng, đóng vai trò như một cầu nối giữa sản xuất và tiêu dùng trên nền tảng số. TMĐT được hiểu là hình thức giao dịch hàng hóa và dịch vụ thông qua các nền tảng kỹ thuật số như website, mạng xã hội, ứng dụng di động và các hệ thống thương mại tự động hóa (OECD, 2021). Hiện nay, TMĐT phát triển theo bốn mô hình chính gồm: B2B (doanh nghiệp với doanh nghiệp), B2C (doanh nghiệp với khách hàng), C2C (khách hàng với khách hàng), và B2G (doanh nghiệp với chính phủ), mỗi mô hình có đặc điểm riêng, phục vụ các nhóm đối tượng khác nhau trong nền kinh tế số (Vietnam E-commerce Association, 2023).

Trong khi đó, nền kinh tế số là một mô hình kinh tế dựa trên công nghệ số và dữ liệu lớn, nơi các hoạt động kinh tế chủ yếu diễn ra trên các nền tảng trực tuyến, thay vì những phương thức kinh doanh truyền thống. Các yếu tố cốt lõi cấu thành nền kinh tế số bao gồm hạ tầng số (mạng viễn thông, 5G, IoT), dữ liệu số (Big Data, AI), thanh toán điện tử (fintech, blockchain),

doanh nghiệp số (các nền tảng TMĐT, SaaS) và dịch vụ số (logistics, marketing số, dịch vụ điện toán đám mây) (World Bank, 2022). Trong đó, TMĐT đóng vai trò như một trụ cột quan trọng, giúp kết nối cung - cầu trên nền tảng số, đồng thời thúc đẩy các hoạt động thanh toán điện tử, phát triển logistic thông minh, tối ưu hóa marketing số và đổi mới công nghệ (Nguyễn & Lê, 2023).

2.1.2. Vai trò của thương mại điện tử trong phát triển nền kinh tế số tại Việt Nam hiện nay

Thứ nhất, TMĐT thúc đẩy tăng trưởng kinh tế số và đóng góp đáng kể vào GDP. Theo Bộ Công Thương (2023), TMĐT đóng góp khoảng 7-8% GDP của Việt Nam, với tốc độ tăng trưởng bình quân 20-25%/năm, giúp nâng cao hiệu quả hoạt động kinh tế và mở rộng quy mô thị trường. TMĐT không chỉ hỗ trợ các doanh nghiệp truyền thống tham gia vào chuỗi cung ứng số mà còn giúp doanh nghiệp Việt Nam tiếp cận thị trường toàn cầu, từ đó nâng cao năng lực cạnh tranh và hội nhập quốc tế. Các nền tảng như Amazon, Alibaba, eBay ngày càng thu hút sự tham gia của doanh nghiệp Việt Nam, tạo ra động lực phát triển xuất khẩu thông qua TMĐT xuyên biên giới (Google, Temasek, Bain & Company, 2022).

Thứ hai, TMĐT tạo ra cơ hội kinh doanh mới và thúc đẩy khởi nghiệp. TMĐT đã và đang mở ra nhiều cơ hội kinh doanh cho các doanh nghiệp, đặc biệt là doanh nghiệp nhỏ và vừa (SMEs). So với mô hình bán lẻ truyền thống, TMĐT giúp

giảm thiểu chi phí vận hành, tối ưu hóa kênh bán hàng và tiếp cận khách hàng nhanh chóng thông qua các nền tảng như Shopee, Tiki, Lazada, Sendo (McKinsey & Company, 2022). Điều này không chỉ tạo động lực phát triển kinh doanh mà còn khuyến khích các doanh nghiệp đẩy mạnh đổi mới sáng tạo, tận dụng trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn (Big Data) và tiếp thị số (digital marketing) để nâng cao hiệu quả hoạt động. Đặc biệt, với sự phát triển mạnh mẽ của fintech và thanh toán điện tử, quá trình khởi nghiệp trong lĩnh vực TMĐT ngày càng thuận lợi, giúp doanh nghiệp dễ dàng tiếp cận khách hàng và mở rộng quy mô kinh doanh.

Thứ ba, TMĐT đóng vai trò trung tâm trong quá trình chuyển đổi số doanh nghiệp và xã hội. Trong bối cảnh chuyển đổi số toàn diện, các doanh nghiệp đang tích cực ứng dụng công nghệ số như AI, Blockchain, Cloud Computing vào vận hành, quản lý dữ liệu và chăm sóc khách hàng (Google, Temasek, Bain & Company, 2022). TMĐT không chỉ thúc đẩy số hóa trong các hoạt động bán hàng, giao nhận và thanh toán, mà còn định hình hành vi tiêu dùng số trong xã hội. Hiện nay, thói quen mua sắm trực tuyến, sử dụng thanh toán điện tử và tiêu dùng trên nền tảng số đang ngày càng phổ biến tại Việt Nam, đặc biệt trong bối cảnh COVID-19 đã thúc đẩy nhu cầu giao dịch không tiếp xúc (Statista, 2023). Điều này không chỉ tạo điều kiện cho TMĐT phát triển mạnh mẽ mà còn góp phần thay đổi tư duy kinh

doanh, giúp doanh nghiệp nâng cao khả năng thích ứng trong kỷ nguyên số.

Nhìn chung, TMĐT không chỉ đóng góp vào sự phát triển kinh tế mà còn thúc đẩy quá trình chuyển đổi số của doanh nghiệp và xã hội, định hình mô hình kinh tế hiện đại dựa trên công nghệ và đổi mới sáng tạo. Để phát huy tối đa tiềm năng của TMĐT, Việt Nam cần tiếp tục hoàn thiện hạ tầng số, tăng cường chính sách hỗ trợ doanh nghiệp, nâng cao năng lực quản lý dữ liệu và phát triển nhân lực số. Với sự phát triển mạnh mẽ hiện nay, TMĐT không chỉ giúp Việt Nam bắt kịp xu thế kinh tế số toàn cầu, mà còn đóng vai trò động lực quan trọng trong chiến lược phát triển bền vững của đất nước trong kỷ nguyên số.

2.2. Thực trạng và giải pháp phát triển thương mại điện tử tại Việt Nam hiện nay

2.2.1. Thực trạng

Thương mại điện tử đang trở thành một trong những lĩnh vực phát triển nhanh nhất tại Việt Nam, đóng góp quan trọng vào quá trình chuyển đổi số và hiện đại hóa nền kinh tế. Theo Bộ Công Thương (2023), doanh thu từ TMĐT tại Việt Nam năm 2023 đạt hơn 20 tỷ USD, với tốc độ tăng trưởng trung bình 25%/năm, đưa Việt Nam vào nhóm top 3 quốc gia có tốc độ phát triển TMĐT nhanh nhất Đông Nam Á. Sự tăng trưởng mạnh mẽ này không chỉ phản ánh tiềm năng của thị trường mà còn cho thấy sự thay đổi đáng kể trong hành vi tiêu dùng, phương thức kinh doanh và mô hình vận hành doanh nghiệp.

Sự phát triển của TMĐT tại Việt Nam được thúc đẩy bởi ba yếu tố quan trọng.

Thứ nhất, sự gia tăng mạnh mẽ của người dùng Internet và điện thoại thông minh đã tạo nền tảng vững chắc cho hoạt động mua sắm trực tuyến. Hiện tại, hơn 70% dân số Việt Nam sử dụng Internet, giúp việc tiếp cận các nền tảng TMĐT trở nên dễ dàng và phổ biến hơn (Statista, 2023). Thứ hai, chính sách hỗ trợ từ Chính phủ đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy sự phát triển của ngành. Chính phủ đã ban hành Chiến lược quốc gia về chuyển đổi số, khuyến khích hạ tầng thanh toán điện tử, bảo vệ người tiêu dùng trong giao dịch trực tuyến và nâng cao khả năng cạnh tranh của doanh nghiệp số (Vietnam E-commerce Association, 2023). Thứ ba, sự bùng nổ của fintech, logistics và thanh toán số đã giúp TMĐT trở nên thuận tiện và đáng tin cậy hơn. Ví dụ điện tử, mobile banking và các công ty fintech như Momo, ZaloPay, VNPAY đang ngày càng phổ biến, giúp cải thiện trải nghiệm mua sắm và thúc đẩy sự thay đổi trong thói quen tiêu dùng.

Tuy nhiên, dù có nhiều cơ hội phát triển, TMĐT tại Việt Nam vẫn đối mặt với những thách thức lớn. Một trong những vấn đề quan trọng nhất là hạ tầng logistics chưa đồng bộ, khiến chi phí vận chuyển cao và thời gian giao hàng chưa tối ưu (McKinsey & Company, 2022). Điều này đặc biệt quan trọng khi TMĐT phụ thuộc vào khả năng giao hàng nhanh chóng và hiệu quả. Thứ hai, tỷ lệ thanh toán không dùng tiền mặt còn thấp, khi phần lớn người tiêu dùng vẫn ưa chuộng phương thức thanh toán khi nhận hàng (COD –

Cash on Delivery), gây khó khăn trong việc kiểm soát giao dịch và gia tăng rủi ro tài chính cho doanh nghiệp TMĐT (World Bank, 2022). Thứ ba, tình trạng hàng giả, hàng nhái và gian lận thương mại trên các nền tảng TMĐT vẫn phổ biến, ảnh hưởng tiêu cực đến lòng tin của người tiêu dùng. Ngoài ra, thiếu hụt nguồn nhân lực có trình độ cao trong lĩnh vực TMĐT và công nghệ số cũng là một rào cản đáng kể, ảnh hưởng đến khả năng phát triển bền vững của ngành (Google, Temasek, Bain & Company, 2022).

2.2.2. Giải pháp phát triển thương mại điện tử bền vững tại Việt Nam

Để phát triển TMĐT một cách bền vững và hiệu quả, Việt Nam cần thực hiện một số giải pháp chiến lược:

Trước hết, hoàn thiện cơ sở hạ tầng số là yếu tố quan trọng nhất. Việc đầu tư vào mạng 5G, dữ liệu lớn (Big Data) và trí tuệ nhân tạo (AI) sẽ giúp nâng cao năng lực xử lý giao dịch, cải thiện trải nghiệm mua sắm và tối ưu hóa vận hành doanh nghiệp. Đồng thời, cần nâng cấp hệ thống logistics và kho vận thông minh để giảm chi phí vận chuyển và tăng tốc độ giao hàng, tạo điều kiện thuận lợi cho cả doanh nghiệp và người tiêu dùng (OECD, 2021).

Thứ hai, thúc đẩy thanh toán điện tử và giảm phụ thuộc vào tiền mặt là một bước quan trọng để hiện đại hóa thị trường TMĐT. Cần mở rộng dịch vụ ví điện tử, mobile banking và xây dựng các chính sách hỗ trợ fintech để thúc đẩy sự phát triển của các giải pháp thanh toán hiện đại. Ngoài ra, việc tăng cường quản lý và bảo vệ quyền lợi người

tiêu dùng cũng là một nhiệm vụ cấp thiết. Nhà nước cần xây dựng cơ chế kiểm soát hàng giả, hàng nhái, đảm bảo minh bạch thông tin sản phẩm và cải thiện cơ chế bảo vệ dữ liệu cá nhân để tạo môi trường TMĐT an toàn và minh bạch hơn (Vietnam E-commerce Association, 2023).

Thứ ba, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao cho ngành TMĐT sẽ đóng vai trò quyết định đối với khả năng cạnh tranh lâu dài của Việt Nam. Các chương trình đào tạo về kỹ năng số, quản lý TMĐT và chuyển đổi số cần được mở rộng để đáp ứng nhu cầu của doanh nghiệp và thị trường lao động. Đồng thời, Chính phủ có thể hỗ trợ các doanh nghiệp tiếp cận công nghệ và chuyển đổi số thông qua các chương trình đào tạo và tư vấn chuyên sâu (Google, Temasek, Bain & Company, 2022).

Nhìn chung, TMĐT là một trong những trụ cột quan trọng của nền kinh tế số Việt Nam, không chỉ tạo ra giá trị kinh tế mà còn thúc đẩy đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số và mở rộng thị trường cho doanh nghiệp. Để tận dụng tối đa tiềm năng của TMĐT, Việt Nam cần nâng cao hạ tầng công nghệ, cải thiện hệ thống logistics, khuyến khích thanh toán điện tử, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng và phát triển nguồn nhân lực số. Nếu thực hiện hiệu quả các giải pháp trên, TMĐT sẽ tiếp tục đóng vai trò quan trọng trong tăng trưởng kinh tế và hội nhập quốc tế, giúp Việt Nam bắt kịp xu thế kinh tế số toàn cầu và tạo động lực phát triển bền vững trong tương lai.

2.3. Một số kiến nghị nhằm thúc đẩy mạnh mẽ sự phát triển thương mại điện tử trong nền kinh tế của Việt Nam trong thời gian tới

Để phát triển thương mại điện tử (TMĐT) bền vững và thúc đẩy nền kinh tế số, cần có sự phối hợp giữa Nhà nước, doanh nghiệp và người tiêu dùng nhằm tạo môi trường TMĐT an toàn, minh bạch và hiệu quả.

Nhà nước cần hoàn thiện khung pháp lý và hỗ trợ doanh nghiệp số. Việc xây dựng hành lang pháp lý rõ ràng, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, kiểm soát hàng giả và gian lận thương mại là điều cần thiết. Đồng thời, cần hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa (SMEs) trong chuyển đổi số, đầu tư hạ tầng dữ liệu lớn (Big Data) và công nghệ thanh toán điện tử (Vietnam E-commerce Association, 2023). Ngoài ra, Chính phủ nên tăng cường chính sách khuyến khích thanh toán số, hỗ trợ phát triển fintech và bảo mật giao dịch để giảm dần sự phụ thuộc vào thanh toán tiền mặt (World Bank, 2022).

Doanh nghiệp cần đầu tư công nghệ và nâng cao trải nghiệm khách hàng. Việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn và blockchain giúp tối ưu hóa chuỗi cung ứng, nâng cao hiệu quả vận hành và cá nhân hóa dịch vụ. Đồng thời, các nền tảng TMĐT cần minh bạch hóa sản phẩm, kiểm soát chất lượng hàng hóa và cải thiện dịch vụ khách hàng để xây dựng lòng tin (McKinsey & Company, 2022). Ngoài ra, mở rộng thị trường TMĐT xuyên biên giới cũng là hướng

đi quan trọng để doanh nghiệp Việt Nam tham gia sâu vào kinh tế toàn cầu.

Người tiêu dùng cần nâng cao nhận thức về an toàn TMĐT và thanh toán điện tử. Chính phủ và doanh nghiệp nên đẩy mạnh giáo dục tiêu dùng số, hướng dẫn cách nhận diện hàng giả, bảo vệ dữ liệu cá nhân và tăng cường bảo mật khi giao dịch trực tuyến. Bên cạnh đó, cần khuyến khích sử dụng thanh toán điện tử thông qua các chương trình ưu đãi, hoàn tiền và chính sách hỗ trợ để thay đổi thói quen thanh toán tiền mặt (Statista, 2023).

Nhìn chung, sự phát triển của TMĐT tại Việt Nam đòi hỏi sự phối hợp chặt chẽ giữa các bên nhằm tạo dựng môi trường kinh doanh số hiện đại, an toàn và minh bạch. Nếu thực hiện đồng bộ các giải pháp trên, TMĐT sẽ tiếp tục là động lực chính thúc đẩy kinh tế số, giúp Việt Nam hội nhập sâu rộng và nâng cao năng lực cạnh tranh trong thời đại số hóa.

3. KẾT LUẬN

Thương mại điện tử đóng vai trò quan trọng trong nền kinh tế số Việt Nam, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, mở rộng thị trường và tạo cơ hội cho doanh nghiệp. Việt Nam có nhiều điều kiện thuận lợi để TMĐT phát triển, nhưng cũng đối mặt với thách thức về hạ tầng logistics, thanh toán điện tử và gian lận thương mại. Để phát triển bền vững, cần sự phối hợp giữa Nhà nước, doanh nghiệp và người tiêu dùng nhằm hoàn thiện chính sách, nâng cấp hạ tầng số và tăng cường bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng. Nếu thực hiện hiệu quả, TMĐT sẽ tiếp tục thúc đẩy chuyển đổi số

và nâng cao năng lực cạnh tranh của Việt Nam trên trường quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1]. Bộ Công Thương (2023). *Báo cáo thương mại điện tử Việt Nam 2023*. Hà Nội: NXB Công Thương.

[2]. Google, Temasek, Bain & Company (2022). *e-Conomy SEA 2022: Unlocking the Next Wave of Digital Growth*. Singapore: Google-Temasek-Bain.

[3]. McKinsey & Company (2022). *The Future of E-commerce in Southeast Asia: Trends and Opportunities*. Truy cập từ <https://www.mckinsey.com>.

[4]. Nguyễn, M. H., & Lê, T. A. (2023). *Phát triển thương mại điện tử tại Việt Nam*

trong bối cảnh chuyển đổi số: Cơ hội và thách thức. Tạp chí Kinh tế và Phát triển, (314), 45-56.

[5]. OECD (2021). *Digital Transformation and E-commerce in Emerging Markets*. Paris: OECD Publishing.

[6]. Statista (2023). *Vietnam eCommerce Market 2023*. Truy cập từ <https://www.statista.com>.

[7]. Vietnam E-commerce Association (VECOM) (2023). *Báo cáo thương mại điện tử Việt Nam 2023*. Hà Nội: VECOM.

[8]. World Bank (2022). *Vietnam's Digital Economy Outlook*. Washington, D.C.: World Bank Group.

THÔNG TIN TÁC GIẢ:

Nguyễn Hữu Sơn

Học viện Cán bộ Thành phố Hồ Chí Minh

Email: n.hson@hcmca.edu.vn

Điện thoại: 0909766080

BỘ CÔNG THƯƠNG

TRƯỜNG ĐẠI HỌC SAO ĐỎ

Địa chỉ:

- Số 1: Số 76, Nguyễn Thị Duệ, Thái Học 2, phường Sao Đỏ, thành phố Chí Linh, tỉnh Hải Dương.
- Số 2: Số 72, đường Nguyễn Thái Học, phường Thái Học, thành phố Chí Linh, tỉnh Hải Dương.
- Điện thoại: (0220) 3882 269 Fax: (0220) 3882 921 Website: <http://saodo.edu.vn> Email: info@saodo.edu.vn

**P. ISSN 1859-4190
E. ISSN 2815-553X**

Số 2 (90)

2025

Địa chỉ Tòa soạn:

Trường Đại học Sao Đỏ.

Số 76, Nguyễn Thị Duệ, Thái Học 2, phường Sao Đỏ, thành phố Chí Linh, tỉnh Hải Dương.

Điện thoại: (0220) 3587213, Fax: (0220) 3882 921, Hotline: 0912 107858/0936 847980.

Website: <http://tapchikhcn.saodo.edu.vn>/Email: tapchikhcn@saodo.edu.vn.

Giấy phép xuất bản số: 620/GP-BTTTT ngày 17/9/2021 của Bộ Thông tin và Truyền thông.
In 2.000 bản, khổ 21 × 29,7cm, tại Công ty TNHH in Tre Xanh, cấp ngày 17/02/2011.